

Nemzetiségi önkormányzati választási segédlet, a választás napját

2019. október 13-ra feltételezve

1.1. Nemzetiségi önkormányzati választást **2019. július 31.** napjáig a Nemzeti Választási Bizottság (NVB) **azokon a településeken tűzi ki**, amelyeken a 2011. évi népszámláláson a nemzetiséghez tartozásra vonatkozó kérdésre adott válaszok alapján legalább 25 fő egy adott nemzetiséghez tartozónak vallotta magát. **A választás kitűzésével egyidejűleg települési szinten a jelöltek, megyei/fővárosi, illetve országos szinten a listák állításhoz szükséges ajánlások számát is meghatározza az NVB. (Nejtv. 56. § (1) bekezdése, Ve. 309. § (1) bekezdése és 316. §)**

1.2. **A területi (megyei, fővárosi) nemzetiségi önkormányzati képviselők választását ki kell tűzni**, ha az adott megyében/a fővárosban **kitűzött települési/fővárosi kerületi választások száma legalább tíz. (Nejtv. 56. § (2) bekezdése)**

1.3. **Az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választását ki kell tűzni. (Nejtv. 56. § (3) bekezdése)**

2.1. **A választás akkor tartható meg**, ha **legalább annyi jelölt** van, mint a **megválasztható képviselők száma. (Nejtv. 63. §)**

2.2. **Települési nemzetiségi önkormányzat képviselőtestületének létszáma:**

- **3 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő **választópolgárok száma** a választás kitűzésének napján a településen **kevesebb, mint 100 fő.** (Nejtv. 51. § (1) bekezdés a) pontja)

5 fő, ha **legalább 100 fő.** (Nejtv. 51. § (1) bekezdés b) pontja)

2.3. **Megyei/fővárosi nemzetiségi önkormányzat képviselőtestületének létszáma:**

7 fő. (Nejtv. 51. § (2) bekezdése)

2.4. **Országos nemzetiségi önkormányzat képviselőtestületének létszáma:**

- a) **tizenöt fő**, ha a nemzetiségi **névjegyzékben szereplő választópolgárok száma** a választás kitűzésének napján **nem több mint ötezer**,
- b) **huszonhárom fő**, ha **több mint ötezer**,
- c) **harmincegy fő**, ha **több mint tízezer**,
- d) **harminckilenc fő**, ha **több mint huszonötezer**,
- e) **negyvenhét fő**, ha **több mint ötvenezer.** (Nejtv. 52. § (1) bekezdés)

3. Választójog:

3.1. Aktív választójog (Ki választhat nemzetiségi önkormányzatot?):

A választáson **az a magyar állampolgár szavazhat, aki az adott nemzetiségi névjegyzékben szerepel.** A nemzetiségi névjegyzékbe kérelmére fel kell venni azt, aki

- a) a helyi **önkormányzati képviselők** és polgármesterek **választásán szavazati joggal rendelkezik**
- b) **az adott nemzetiséghez tartozik,** és
- c) **a nemzetiséghez tartozását megvallja.**

A választópolgár

- a) a lakóhelye szerinti településen vagy
- b) a választás kitűzését megelőzően 2019. június 30. napjáig bejelentett tartózkodási helye szerinti településen szerepelhet a nemzetiségi névjegyzékben. (Nejtv. 53. §)

3.2. Passzív választójog (Ki választható meg nemzetiségi képviselőnek?):

A választáson a nemzetiségi névjegyzékbe vett **magyar állampolgár** választható, ha

- a) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választható,
 - b) a nemzetiségi önkormányzati képviselők megelőző két általános választásán, valamint az azokat követő időközi választásokon nem volt más nemzetiség nemzetiségi jelöltje, továbbá
 - c) nyilatkozatot tesz arról, hogy
 - ca) az adott nemzetiség képviseletét vállalja,
 - cb) a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri.
- (Nejtv. 54. §)

3.3. Egy személy egyidejűleg csak egy nemzetiség névjegyzékében szerepelhet. (Nejtv. 53. § (2) bekezdése). A választópolgár a névjegyzékbe a szavazást megelőző 16. napig kérheti a felvételét. (Ve. 315. §)

4. Jelölés folyamata, feltételei:

4.1. A választáson **nemzetiségi szervezet állíthat jelöltet. Nejt. 58. § (1) bekezdése)**

Nemzetiségi szervezet: a párt és a szakszervezet kivételével a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában a választás kitűzésekor szereplő olyan egyesület, amelynek alapszabályában rögzített célja - a nemzetiségi önkormányzati választás évét megelőzően legalább 3 éve - a

nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény szerinti, **konkrétan megjelölt** nemzetiség képviselője. (Nejtv. 2. § 14. pontja)

A jelöltet állító szervezetet a választási bizottsághoz be kell jelenteni. Azt a jelölő szervezetet, amely csak az adott településen kíván jelöltet állítani, a helyi választási bizottsághoz legkésőbb 2019. szeptember 12. napjáig lehet bejelenteni. (Ve. 318. § (1)-(2) bekezdései)

A megyei/fővárosi, listát állító szervezeteket legkésőbb 2019. szeptember 13-áig lehet bejelenteni az adott megyei vagy a fővárosi választási bizottsághoz. Az országos listát állító szervezetet az NVB-hez kell bejelenteni szintén legkésőbb 2019. szeptember 13-ig. (Amennyiben az NVB-hez jelentik be a jelölő szervezetet, más választási bizottsághoz már nem kell azt bejelenteni.) (Ve. 319. § (1)-(2) bekezdései)

4.2. Jelölés településen:

A települési nemzetiségi önkormányzati képviselő jelöléséhez a **nemzetiségi névjegyzékben a választás kitűzésének napján szereplő választópolgárok öt százalékának, de legalább öt választópolgárnak** az ajánlása szükséges. (Nejtv. 59. § (1) bekezdése)

4.3. Jelölés a megyében, fővárosban:

A területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán **az a nemzetiségi szervezet állíthat listát, amely a fővárosban, a megyében kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább tíz százalékában önállóan jelöltet állított, és amely a választópolgárok legalább két százalékának ajánlását összegyűjtötte.** (Nejtv. 60. § (1) bekezdése)

4.4. Jelölés országosan:

Az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán **az a nemzetiségi szervezet állíthat listát, amely a települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán legalább a választások tíz százalékában önállóan jelöltet állított, és amely a választópolgárok legalább két százalékának ajánlását összegyűjtötte.** (Kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választás hiányában bármely nemzetiségi szervezet állíthat listát.) (Nejtv. 60. § (2) bekezdése)

A megyei/fővárosi, országos listaállítás közös szabályai:

Két vagy több nemzetiségi szervezet közös egyéni jelöltek alapján – ugyanazon szervezetek részvételével – **közös listát állíthat.** (Nejtv. 61. § (1) bekezdése)

Egy nemzetiségi szervezet egy választókerületben csak egy – önálló vagy közös – lista állításában vehet részt. (Nejtv. (61. § (2) bekezdése)

Egy listán legfeljebb háromszor annyi jelölt szerepelhet, mint a megválasztható képviselők száma. (Ve. 129. § (2) bekezdése és Nejtv. 61. § (3) bekezdése)

Ha a listáról egy jelölt kiesik, helyére a listán soron következő jelölt lép. (Nejtv. 61. § (4) bekezdése)

Egy nemzetiségi szervezet csak egy nemzetiséget képviselhet. (Nejtv. 62. § (1) bekezdése)

Egy személy egy települési, egy területi és egy országos önkormányzati jelölést fogadhat el. (Nejtv. 62. § (2) bekezdése)

A települési, megyei/fővárosi, országos választási rendszer már nem egymásra épülő. Ebből következik, hogy a jelölt megyei/fővárosi országos nemzetiségi önkormányzati listásindulásának már nem feltétele a települési nemzetiségi önkormányzati képviselői mandátum.

4.5. A jelölt bejelentése:

Településen: 2019. szeptember 12-éig a jelöltenként szükséges ajánlások egyidejű leadásával (jelöltenként a nemzetiségi névjegyzékben a választás kitűzésének napján szereplő választópolgárok öt százalékának, de legalább jelöltenként öt választópolgárnak az ajánlása) **a helyi választási bizottságnál.** (Nejtv. 59. § (1) bekezdése és Ve. 318. § (1) és (2) bekezdése)

Megyében/fővárosban: 2019. szeptember 13-áig a lista nyilvántartásba vételéhez szükséges ajánlások egyidejű leadásával **a megyei/fővárosi választási bizottságnál.**

A lista nyilvántartásba vétele akkor lehetséges, ha a szervezet a megyében/fővárosban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább tíz százalékában önállóan jelöltet állított és a megyei/fővárosi választópolgárok legalább két százalékának ajánlását összegyűjtötte.

Országosan: 2019. szeptember 13-áig a lista nyilvántartásba vételéhez szükséges ajánlások egyidejű leadásával **az NVB-nél.**

A lista nyilvántartásba vétele akkor lehetséges, ha a szervezet a települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán országosan legalább a választások tíz százalékában önállóan jelöltet állított és országosan a választópolgárok legalább két százalékának ajánlását összegyűjtötte)

(Nejtv. 60. § (1) és (2) bekezdése és Ve. 319. § (1) és (2) bekezdése)

5. Ajánlóívek:

Jelöltet és megyei/fővárosi illetve országos listát ajánlani ajánlóíven lehet.

Az ajánlóívet a jelölő szervezet a jelölt nyilvántartásba vételére illetékes választási bizottság mellett működő választási irodától **igényelheti 2019. július 31-től, vagyis a választás kitűzését követően.**

A választási iroda az igénylést követően haladéktalanul, de legkorábban a szavazást megelőző negyvennyolcadik napon **(tehát 2019. augusztus 26. napján)** átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet. A választási iroda valamennyi ajánlóívet sorszámmal, valamint hitelesítő bélyegzőlenyomattal lát el.

Az ajánlóívek átadásával egyidejűleg a választási iroda ingyenesen átadja a jelölő szervezet számára a névjegyzékben a nemzetiség választópolgáraként szereplő választópolgárok nevét és lakcímét. Ezt követően a jelölő szervezet kérése a szavazást megelőző 35. és 13. napon a választási iroda ingyenesen átadja a jelölő szervezet számára, az adatai kiadását megtiltó választópolgárok adatainak kivételével, a névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét. **(Ve. 317. §)**

6. Ajánlás:

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik.

Tehát az tud településen, megyében/fővárosban, országosan képviselőjelöltet, illetve listát ajánlani, akit felvettek a nemzetiségi névjegyzékbe.

Az ajánlóívre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár nevét, személyi azonosítóját, magyarországi lakcímét, valamint az anyja nevét. Az ajánlóívet az ajánló választópolgár saját kezűleg aláírja.

A választópolgár több jelöltet is ajánlhat.

Egy választópolgár egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Az ajánlóíven az ajánlást gyűjtő személy feltüntetni nevét és aláírását. (Ve. 122. §)

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölő szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője **bárhol gyűjthet, de**

Nem gyűjthető ajánlás:

- a) az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben,
- b) a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- c) tömegközlekedési eszközön,
- d) állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- e) felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- f) egészségügyi szolgáltató helyiségében, valamint
- g) a tulajdonos előzetes, írásbeli hozzájárulásának hiányában közforgalom számára nyitva álló magánterületen.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígérését. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek. (Ve. 123. §)

A jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni a választási irodának a jelölt bejelentésére rendelkezésre álló határidőben. E kötelezettség elmulasztása esetén a választási bizottság hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után ezer forint.(Ve. 124.§)

Szavazás: **2019. október 13. (vasárnap) 06.00 – 19.00-ig**

A szavazás napján a választópolgár legfeljebb három nemzetiségi szavazólapot kap a kezébe.

- 1.) Települési nemzetiségi önkormányzati szavazólap
- 2.) Megyei/fővárosi nemzetiségi önkormányzati szavazólap
- 3.) Országos nemzetiségi önkormányzati szavazólap

A települési, területi és országos önkormányzati választás tehát egy napon történik.

A választópolgár a szavazólapokat olyan borítékba helyezi, amelyen a nemzetiség megjelölése fel van tüntetve. A borítékot a választópolgár lezárja. (Ve. 323. (2) bekezdése)

A választópolgár a települési önkormányzati választások lebonyolítására szolgáló szavazóhelyiségben szavaz a nemzetiségi önkormányzatok képviselő jelöltjeire illetve listáira.(Ve. 313. §)

7. A választás eredményének megállapítása:

Településen:

7.1. A települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választása eredményes, ha legalább annyi jelölt kap szavazatot, mint a megválasztható képviselők száma.

7.2. Képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a legtöbb szavazatot kapják.

7.3. Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot. (Néjtv. 65. §)

Megyében/fővárosban, országosan:

7.4. A területi és országos listák a rájuk leadott szavazatok arányában szereznek mandátumot. Nem szerezhet mandátumot az a lista, amely a választókerületben leadott érvényes szavazatok legalább öt százalékát – két szervezet közös listája esetén legalább tíz százalékát, kettőnél több nemzetiségi szervezet által állított közös lista esetén legalább tizenöt százalékát – nem érte el.

7.5. A listák által megszerzett mandátumok számát a parlamenti választásokon a pártlisták esetében alkalmazott számítási módszerrel állapítja meg az illetékes választási bizottság.

7.6 A lista által megszerzett mandátumokat a jelöltek a listán elfoglalt helyük sorrendjében szerzik meg.

7.7. Ha a listán kevesebb jelölt van, mint a lista által megszerzett mandátumok száma, a ki nem osztott mandátum betöltetlen marad.

7.8. Eredménytelen a választás, ha a kiosztott mandátumok száma nem éri el a testület működéséhez szükséges létszámot. (Nejtv. 66. § és 67. §)

8. A számunkra releváns összeférhetelenségi szabályok:

8.1. Nem lehet a helyi nemzetiségi önkormányzat elnöke:

- országgyűlési képviselő
- az állami vezető,
- a központi államigazgatási szerv kormánytisztviselője, köztisztviselője,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal kormánytisztviselője,
- a területi, helyi államigazgatási szervnek az a kormánytisztviselője, állami tisztviselője, akinek feladatkörébe az adott települési, területi nemzetiségi önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége a helyi nemzetiségi önkormányzatra kiterjed,
- a területileg illetékes helyi önkormányzat jegyzője, körjegyzője, főjegyzője, polgármesteri vagy közös önkormányzati hivatalának köztisztviselője,
- bíró, ügyész, közjegyző, bírósági végrehajtó,
- a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek, valamint
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja,
- a területileg illetékes területfejlesztési tanács munkaszervezetének tagja,
- az, aki ugyanannál a helyi nemzetiségi önkormányzatnál a helyi nemzetiségi önkormányzat által létesített vagy fenntartott intézmény, gazdasági társaság vezetője, vezető tisztségviselője. (Nejtv. 106. § (1) bekezdése)

Az összeférhetelenségre vonatkozó rendelkezéseket **az elnökhelyettesre és a nemzetiségi önkormányzati képviselőre is alkalmazni kell** azzal, hogy nemzetiségi önkormányzati képviselő lehet az is, aki ugyanannál a nemzetiségi önkormányzatnál a nemzetiségi önkormányzat által létesített vagy fenntartott intézmény vezetője (Nejtv. 106. § (9) bekezdése).

8.2 Nem lehet az országos nemzetiségi önkormányzat elnöke:

- az állami vezető,
- a központi államigazgatási szerv kormánytisztviselője, köztisztviselője,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal kormánytisztviselője,
- a területi, helyi államigazgatási szervnek az a kormánytisztviselője, állami tisztviselője, akinek feladatkörébe az adott települési, területi nemzetiségi önkormányzatot érintő ügyek tartoznak,

- helyi önkormányzat jegyzője, polgármesteri vagy közös önkormányzati hivatalának köztisztviselője,
- bíró, ügyész, közjegyző, bírósági végrehajtó,
- a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek, valamint
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja,
- a területfejlesztési tanács munkaszervezetének tagja,
- az, aki ugyanannál az országos nemzetiségi önkormányzatnál az országos nemzetiségi önkormányzat által létesített vagy fenntartott intézmény, gazdasági társaság vezetője, vezető tisztségviselője, az országos nemzetiségi önkormányzati hivatal munkavállalója, vagy a hivatallal munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy. (Nejtv. 106. (3) bekezdése)

Az országos nemzetiségi önkormányzat főállású elnöke, elnökhelyettese tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti és jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység és nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony kivételével egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, más kereső foglalkozást nem folytathat, és e tevékenységet nem végezheti gazdasági társaság személyesen közreműködő tagjaként, egyéb tevékenységéért díjazást nem fogadhat el. (Nejtv. 106. § 11. bekezdése)

Az összeférhetetlenségre vonatkozó rendelkezéseket **az elnökhelyettesre és a nemzetiségi önkormányzati képviselőre is alkalmazni kell azzal**, hogy nemzetiségi önkormányzati képviselő lehet az is, aki ugyanannál a nemzetiségi önkormányzatnál a nemzetiségi önkormányzat által létesített vagy fenntartott intézmény vezetője (Nejtv. 106. § (9) bekezdése).

Tehát: Az intézményt fenntartó nemzetiségi önkormányzat képviselője lehet a nemzetiségi önkormányzat által fenntartott intézmény vezetője. A nemzetiségi önkormányzat elnöke, elnökhelyettese esetében ez a lehetőség nem adott!

Az összeállításban használt rövidítések jegyzéke:

Nejtv: A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény

Ve.: A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény

Budapest, 2019. február 18.

dr. Buzál Attila

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának jogásza